

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att strafflagens 45 kap., som gäller militära brott, skall ändras. I kapitlet föreslås inga betydande ändringar i sak, med undantag av att en bestämmelse som innebär en begränsning av yttrandefriheten föreslås bli slopad i fråga om kriminaliseringen av krigsmäns politiska verksamhet. Till övriga delar är ändringarna främst lagtekniska. Beträffande kriminaliseringarna i den gällande lagen föreslås att de särskilda kriminaliseringar som avser hindrande av förman, olovligt upptagande av lån, disciplinlöshet och verkställighetsförseelse skall slopas, eftersom de övriga rekvisiten i kapitlet också täcker de nämnda brotten. De bestämmelser om grovt vaktjänstbrott och grovt missbruk av förmansställning som föreslås bli intagna i kapitlet innebär en skärpning av straffen. Till övriga delar föreslås i straffskalorna vissa ändringar som i praktiken är av liten betydelse.

I 2 kap. strafflagen ingår bestämmelser

om förlust av militär grad genom domstolsbeslut. Det föreslås att till kapitlet fogas en bestämmelse, enligt vilken ingen kan dömas att förlora den lägsta militära graden.

Den hänvisning till 45 kap. strafflagen som finns i militära rättegångslagen ändras så, att hänvisningen gäller den ifrågavarande paragrafen i det reviderade 45 kap.

I värnpliktslagen föreskrivs om när en krigsman som tjänstgör som värnpliktig kan beviljas tillstånd att delta i skötseln av politiska förtroendeuppdrag och i politiska tillställningar. Eftersom ett dylikt deltagande i politisk verksamhet inte längre till följd av revideringen av 45 kap. strafflagen är beroende av tillstånd av en förman, finns det inte heller längre något behov av reglering som gäller förutsättningarna för beviljandet av tillstånd.

Lagarna avses träda i kraft ungefär ett halvt år efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge och behovet av ändringar	3
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	4
3. Propositionens verkningar	5
4. Beredningen av propositionen	6
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	6
DETALJMOTIVERING	6
1. Lagförslag	6
1.1. Strafflagen	6
1.2. Militära rättegångslagen	12
1.3. Värnpliktslagen	12
2. Ikraftträdande	12
3. Lagstiftningsordning	12
LAGFÖRSLAG	
1. Lag om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen	13
2. Lag om ändring av 2 § militära rättegångslagen	18
3. Lag om ändring av 50 a § värnpliktslagen	19
BILAGA	
Parallelltexter	
1. Lag om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen	20
2. Lag om ändring av 2 § militära rättegångslagen	34
3. Lag om ändring av 50 a § värnpliktslagen	35

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och behovet av ändringar

Allmänt

Strafflagen för krigsmakten (71/1919) upphävdes fr.o.m. ingången av 1984, varvid till strafflagen fogades ett nytt 45 kap. (321/1983), som gäller militära brott. Av motiveringen till den regeringsproposition (RP 85/1981 rd) som gäller kapitlet framgår att en av principerna var att begränsa antalet straffbestämmelser som gäller militära brott till så få som möjligt och att fastställa ett snävt tillämpningsområde för dem, dvs. så att de i fredstid endast skulle omfatta krigsmän. Straffbestämmelserna gavs en allmänare utformning än i strafflagen för krigsmakten, straffskalorna lindrades och det inbördes förhållandet mellan påföljderna för olika brott sågs över.

Under den tid 45 kap. strafflagen har varit i kraft har det inte framkommit något större behov av revidering, även om de begränsningar som gäller stampersonalens politiska verksamhet stundtals har väckt kritik. Kapitlet motsvarar dock varken till sin systematik eller till sin utformning de principer som man gått in för vid totalrevideringen av strafflagen. Många av paragraferna i kapitlet innehåller ett flertal kriminaliseringar. Dessutom finns det i kapitlet sådana straffbestämmelser (hindrande av förman i 11 §, olovligt upptagande av lån i 14 §, disciplinlöshet i 24 § och verkställighetsförseelse i 25 §) i fråga om vilka det förfarande som avses där kan anses uppfylla rekvisitet för något annat brott och en särskild kriminalisering därför inte kan anses vara nödvändig.

I 2 kap. 14 a § strafflagen föreskrivs om när en person skall dömas att förlora sin militära grad. Den som döms till straff för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i minst två år för något annat brott skall dömas att förlora sin militära grad, om inte påföljden av de orsaker som närmare framgår av paragrafen bör anses vara oskälig. I 2 § 1 mom. förordningen om militära grader och tjänstgöringsgrader (500/1994) uppräknas de militära grader som är i bruk. Den lägsta av dem är soldatgraden. Således kan man dömas att förlora ock-

så den lägsta militära graden, dvs. soldatgraden. Detta kan inte betraktas som ändamålsenligt.

Krigsmän och politisk verksamhet

Genom den ändring av regeringsformen som trädde i kraft den 1 augusti 1995 genomfördes en reform av de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt den gamla 16 § regeringsformen var det möjligt att genom lag fastställa sådana inskränkningar i dessa rättigheter som var nödvändiga bl.a. med avseende på personer i krigstjänst. I regeringsformen finns inte längre någon motsvarande bestämmelse, varför krigsmännen med avseende på de grundläggande rättigheterna i dag inte intar någon särställning jämfört med andra. I motiveringen till förslaget gällande reform av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd) motiveras sloandet av bestämmelsen med de principer som omfattats i konventionerna om mänskliga rättigheter och konstateras att begränsningarna av de grundläggande fri- och rättigheterna också när det gäller krigsmän måste övervägas på basis av de allmänna kriterierna för en begränsning. I motiveringen nämns inte särskilt 45 kap. 26 § strafflagen, och det har vid reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna inte uttryckligen förutsatts att den slopas.

Enligt 10 § regeringsformen har var och en yttrandefrihet, till vilken hör rätt att framföra, sprida och ta emot uppgifter, åsikter och andra meddelanden utan att hinder läggs i förväg. Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Artikel 10 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, dvs. Europarådets människorättskonvention (FördrS 19/1990), innehåller också en bestämmelse om yttrandefrihet. Med beaktande av de nämnda bestämmelserna kan man inte finna några grunder för att det, på det sätt som föreskrivs i 45 kap. 26 § 1 mom. strafflagen, skulle kunna anses vara straffbart att en krigsman utan tillstånd av sin förman deltar i en offentlig tillställning eller annan sammankomst, anordnad av ett parti eller av en förening som bedriver eller

understöder partipolitisk verksamhet, och där håller inledningsanföranden eller föredrag eller framför åsikter i partipolitiska angelägenheter. Dessutom är det uttryck, "partipolitiska angelägenheter", som används i den nuvarande lagen till sitt innehåll inexact och lämnar rum för tolkning, och det uppfyller som sådant inte det krav på exakthet som ställs på en straffbestämmelse.

I 50 a § 1 mom. värnpliktslagen (452/1950) finns en bestämmelse om villkoren för när en värnpliktig skall beviljas tillstånd att sköta politiska förtroendeuppdrag och att på det sätt som avses i 45 kap. 26 § 1 mom. strafflagen delta i en sådan tillställning eller sammankomst som avses i momentet. Tillstånd skall beviljas, om den värnpliktige kan sköta uppdragen och delta i sammankomsten under sin fritid och utan att detta hindrar honom från att fullgöra sina tjänstgöringsåligganden. I annat fall kan tillstånd beviljas om det finns särskilda skäl. Bestämmelsen i värnpliktslagen avhjälpes dock inte de principiella problem som är förknippade med straffbestämmelsen i 45 kap. 26 § 1 mom. strafflagen.

I 10 a § 2 mom. regeringsformen föreskrivs om föreningsfrihet. Till föreningsfriheten, som tillkommer var och en, hör rätten att utan tillstånd bilda föreningar, tillhöra eller inte tillhöra föreningar och ta del i föreningars verksamhet. Närmare bestämmelser om föreningsfrihet utfärdas genom lag. Enligt artikel 11, som gäller frihet att delta i sammankomster och föreningsfrihet, i Europarådets människorättskonvention hindrar artikeln inte att lagliga inskränkningar görs för medlemmar av de väpnade styrkorna, polisen eller den statliga förvaltningen i fråga om utövandet av dessa rättigheter. En motsvarande bestämmelse finns också i artikel 22 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976). Bestämmelserna om föreningsfrihet möjliggör således inskränkningar i denna frihet för krigsmännens del på det sätt som bestäms i det nuvarande 45 kap. 26 § 2 mom. strafflagen.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att 45 kap. strafflagen till sin struktur skall fås att motsvara de övriga kapitler som reviderats i sam-

band med totalreformen av strafflagen, samt att vissa särskilda straffbestämmelser som visat sig vara onödigt detaljerade skall strykas i kapitlet.

Det föreslås att straffbestämmelserna i kapitlet skall grupperas om och att de skall utformas så, att varje paragraf omfattar bara en kriminalisering. I början av kapitlet skall finnas bestämmelser om olika slag av brott mot eller försummelser av tjänstgöringsskyldigheten, vilka följs av paragrafer om frånvarobrott. Därefter föreskrivs om kriminaliseringar av gärningar som en underordnad begår mot en förman, vilka följs av bestämmelser om missbruk av förmansställning. Sist bland brotten under fredstid bestäms det om sådana gärningar som hänför sig till en krigsmans uppträdande. Före slutparagraferna, som gäller definitioner och begränsningar i tillämpningsområdet, finns dessutom bestämmelser om militära brott som begås under krigstid liksom även om brott som begås av krigsfångar.

Det föreslås att den gällande bestämmelsen om olovlig politisk verksamhet ändras så att de begränsningar av yttrandefriheten för krigsmän som finns i bestämmelsen slopas. Såsom konstaterats ovan, står dylika begränsningar inte i samklang med regeringsformens 10 § 1 mom., som gäller yttrandefriheten, och inte heller med artikel 10 i Europarådets människorättskonvention.

Aspekter som gäller rikets säkerhet samt den särskilda karaktären av försvarsmaktens uppgifter och verksamhet förutsätter dock att den politiska verksamheten hos försvarsmaktens stampersonal måste kunna begränsas. Försvarsmakten måste kunna fullgöra sina uppgifter oberoende av de vid respektive tidpunkt rådande politiska styrkeförhållandena i riket och förändringar i dem. Det har också av tradition ansetts viktigt med partipolitisk obundenhet inom försvarsmakten. Eftersom personalens verksamhet i praktiken i hög grad präglar försvarsmaktens bild utåt, är det på sin plats att begränsa stampersonalens politiska verksamhet.

Om det blev tillåtet att höra till ett parti skulle också objektiviteten vid tjänstetillsättningar och förordnanden till uppgifter, dvs. placering i tjänster, kunna äventyras eller åtminstone, i ett samfund som är så utpräglat hierarkiskt som militären, misstankar kunna uppstå om att objektiviteten äventyras. Eftersom ett system med befälsrätt är inbyggt i försvarsmaktens verksamhet på

grund av dess karaktär, och eftersom varje manlig medborgare på basis av den allmänna värnplikten är skyldig att tjänstgöra som värnpliktig inom försvarsmakten, är det av synnerligen stor vikt att förmännen inom stampersonalen är politiskt obundna. I annat fall kunde det uppstå misstankar om huruvida befälsrätten utövas på ett objektivt sätt, t.ex. när personer utses till farliga uppdrag.

Enligt förslaget skall det fortfarande vara straffbart för andra krigsmän som tjänstgör vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet än sådana som fullgör sin värnplikt att höra till ett parti eller till en förening som bedriver eller understöder partipolitisk verksamhet.

I och med revideringen av straffbestämmelsen om olovlig politisk verksamhet behövs inte längre det nuvarande 50 a § 1 mom. värnpliktslagen, i vilket anges när en värnpliktig skall beviljas tillstånd att sköta politiska förtroendepuppdrag och att delta i en offentlig tillställning eller någon annan sammankomst som anordnas av ett parti eller i någon annan motsvarande sammankomst, genom att hålla inledningsanföranden eller föredrag eller genom att framföra åsikter i partipolitiska angelägenheter. Den nuvarande bestämmelsen i 2 mom. om när en värnpliktig i beväringstjänst skall beviljas tillstånd att delta i verksamhet för utvecklande av tjänstgöringsförhållandena är däremot fortfarande nödvändig.

Det föreslås att de särskilda kriminaliseringar som avser hindrande av förman (11 §), olovligt upptagande av lån (14 §), disciplinlöshet (24 §) och verkställighetsförseelse (25 §) i det gällande 45 kap. skall slopas, eftersom bestämmelserna om tjänstgöringsbrott (1—4 §), frånvarobrott (9—10 §) och lydnadsbrott (11—14 §) skall anses täcka också de nämnda gärningarna och eftersom dessa inte är förknippade med sådana speciella drag att en särskild kriminalisering skall anses nödvändig. Vid behov är det möjligt att genom reglementen begränsa t.ex. förmäns rätt att ta emot lån av en underordnad.

När det gäller vakttjänstbrott och missbruk av förmansställning föreslås det att i lagen tas in också bestämmelser om en grov gärningsform. Trots att de gärningar som uppfyller rekvisitet för vakttjänstbrott och missbruk av förmansställning i sig också uppfyller rekvisitet för tjänstgöringsbrott, har det fortfarande ansetts nödvändigt med en sär-

skild kriminalisering av dessa gärningar. Vakttjänstbrott orsakar i allmänhet större skada eller fara än tjänstgöringsbrott, och det är skäl att genom ett strängare straffhot än det som gäller tjänstgöringsbrott betona klandervärlden i fråga om missbruk av förmansställning.

Det föreslås att bestämmelserna om tjänstgöringsförseelse och förseelse i vakttjänst, som bägge omfattar både gärningsformen lindrigt uppsåt och gärningsformen oaktsamhet, skall ersättas med separata bestämmelser om en lindrig form och en form där det är fråga om oaktsamhet.

Det föreslås att militära brott som begås under krigstid skall regleras i en enda paragraf till skillnad från de nuvarande separata bestämmelserna. I paragrafen tas in särskilda straffskalor för militära brott som begås under krigstid. På motsvarande sätt föreskrivs det i en enda paragraf om farliga militära brott, om vilka i dag finns flera separata bestämmelser.

Det att brotten utöver grundformen graderas också i grova och lindriga gärningsformer i enlighet med den princip som följts vid totalrevideringen av strafflagen innebär i vissa fall en lindring eller skärpning av straffskalorna jämfört med i dag. Andringarna har lagtekniska orsaker, och genom dem eftersträvas ingen förändring jämfört med nuvarande straffpraxis. De nya gärningsformerna erbjuder i allmänhet en möjlighet att välja ett lindrigare eller strängare straff när brottet kräver detta.

Till 2 kap. 14 a § strafflagen fogas ett nytt moment där det föreskrivs att ingen kan dömas att förlora den lägsta militära graden.

3. Propositionens verkningar

De ändringar som föreslagits i propositionen har inte några större verkningar på området för straffbart förfarande, med undantag av den föreslagna inskränkningen i straffbarheten när det gäller politisk verksamhet. Propositionen har inga direkta ekonomiska eller organisatoriska verkningar. Andringarna av bestämmelserna om militära brott medför ett stort behov av utbildning och anvisningar inom försvarsmakten, eftersom det är nödvändigt för var och en av de ca 9 000 personer som sköter en militär tjänst inom försvarsmakten att känna till dessa bestämmelser. De kan bli tvungna att

tillämpa de nya bestämmelserna t.ex. i egen-
skap av disciplinär förman eller utbildare.

4. Beredningen av propositionen

Förslaget till revidering av 45 kap. straff-
lagen har ursprungligen beretts av det av
justitieministeriet tillsatta strafflagsprojektet.
Utlåtanden om strafflagsprojektets förslag
har begärts av olika myndigheter och organi-
sationer. Den lagändring enligt vilken ingen
kan dömas att förlora den lägsta militära
graden grundar sig på ett initiativ av för-
svarsministeriet.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Den första fasen av totalreformen av
strafflagen trädde i kraft vid ingången av
1991 och den andra den 1 september 1995.
Strafflagens 45 kap. har inte ändrats i sam-
band med dessa reformer. Totalrevideringen
av strafflagen har därefter fortskridit genom
mindre delreformer. Bestämmelserna om
militära brott utgör ett så fristående rättsom-
råde att en separat revidering av dem inte
medför några problem.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Strafflagen

2 kap. Om straffen

14 a §. I paragrafen föreskrivs om när en
person skall dömas att förlora sin militära
grad. Den som döms till straff för landsför-
räderibrott eller högförräderibrott eller till
fängelse i minst två år för något annat brott
skall dömas att förlora sin militära grad, om
inte påföljden med hänsyn till brottets art,
de omständigheter som har lett till och fram-
går av brottet samt de övriga konsekvenser-
na för gärningsmannen av förlust av den
militära graden bör anses vara oskälig. Av
de orsaker som angetts i allmänna motive-
ringen fogas till paragrafen ett 2 mom., en-
ligt vilket ingen dock kan dömas att förlora
den lägsta militära graden.

45 kap. Om militära brott

1 §. *Tjänstgöringsbrott.* Paragrafens 1
mom. har i sak samma innehåll som det gäl-
lande kapitlets 15 § 1 mom., som gäller
tjänstgöringsbrott. Det föreslås dock att or-
dalydelsen skall preciseras så att det sägs att
underlåtelsen gäller bestämmelser som utfär-
dats genom reglemente eller på något annat
sätt. Reglementena innehåller även ett stort
antal anvisningar som har karaktären av re-
kommendationer och beträffande vilka det
inte är ändamålsenligt att kriminalisera un-
derlåtelse att iaktta dem. Dessutom skall av

bestämmelsen för tydlighetens skull framgå
att straffbarheten gäller såväl brott mot som
underlåtelse att iaktta en bestämmelse som
meddelats genom reglemente eller på något
annat sätt.

Området för straffbarhet när det gäller
brott mot tjänstgöringsskyldigheten är såväl i
den föreslagna som i den gällande paragrafen
mera omfattande än i fråga om brott mot
tjänsteplikt enligt 40 kap. 10 § strafflagen,
eftersom det inte föreskrivs om någon straff-
barhetströskel gällande ringa gärningar.
Ovan nämnda förhållande är dock motiverat,
eftersom praxis har visat att ett så tidigt in-
gripande som möjligt i också relativt lindriga
företeelser som äventyrar disciplinen och
ordningen i synnerhet inom den militära or-
ganisationen är ett effektivt medel att min-
ska antalet allvarigare brott. Ett dylikt in-
gripande leder i allmänhet till en disciplinär
påföljd, som till sin natur och stränghet är
väsentligt lindrigare än en straffrättslig på-
följd.

Paragrafens tillämpningsområde är mera
omfattande än i dag så till vida att som
tjänstgöringsbrott skall bestraffas också de i
den nuvarande lagen särskilt kriminaliserade
gärningarna olovligt upptagande av lån
(14 §) och disciplinlöshet (24 §). I de nämnda
paragraferna är det fråga om ett förfaran-
de som uppfyller rekvisitet för tjänstgörings-
brott, och det kan inte anses finnas något
praktiskt behov av en särskild kriminalise-
ring av dessa gärningar. I fråga om olovligt
upptagande av lån innebär förslaget i sig att
maximistraffet höjs, men gärningen i fråga

är till sin natur sådan att den i allmänhet kan behandlas som ett lindrigt tjänstgöringsbrott enligt den föreslagna 3 §. På gärningar som i dag bestraffas som disciplinlöshet kan också straffbestämmelsen om olämpligt uppträdande av krigsman (den föreslagna 17 §) bli tillämplig, om personen i fråga har begått gärningen när han inte är i tjänsteuppdrag.

Enligt 2 mom. 1 punkten bestraffas som tjänstgöringsbrott också onykterhet i tjänsten, som kriminaliserats särskilt i 22 § i det gällande kapitlet och som till sin natur är en gärning som riktar sig mot tjänstgöringsskyldigheten. Att onykterhet i tjänsten jämställs med tjänstgöringsbrott innebär att maximistraffet stiger från tre månader till ett års fängelse. Eftersom möjligheten att tillgripa disciplinstraff fortfarande kvarstår också i fråga om grundrekvisitet och eftersom lindrigare fall kan behandlas som lindrigt tjänstgöringsbrott, saknar ändringen väsentlig betydelse. I praktiken har inga fängelsestraff dömts ut för gärningen. I allvarliga fall av onykterhet i tjänsten torde så gott som undantagslöst också det övriga rekvisitet för tjänstgöringsbrott uppfyllas till någon del. Om en krigsman däremot uppträder onykter i tjänsteuppdrag utan att tjänstgöringsförmågan är nedsatt, kan gärningen bedömas som lindrigt tjänstgöringsbrott.

Enligt momentets 2 punkt skall också undvika av tjänstgöring, om vilket finns en särskild straffbestämmelse i den gällande 6 §, bestraffas som tjänstgöringsbrott. Gärningen är till sin natur sådan att den riktar sig mot tjänstgöringsskyldigheten. Då det inte, åtminstone inte i alla fall, kan påvisas något tydligt brott mot ett reglemente eller några andra bestämmelser som den som undviker tjänstgöring skulle göra sig skyldig till, är det nödvändigt med en särskild gärningsbeskrivning. Enligt den gällande 6 § 1 mom. döms den som begått gärningen under någon annan tid än krigstid till fängelse i högst ett år eller till disciplinstraff, vilket innebär att straffskalan för gärningen inte ändras. Liksom i dag skall försök att tillfoga sig skada eller att skada sin hälsa för undvikande av tjänstgöring jämföras med en fullbordad gärning. Däremot är det inte nödvändigt att särskilt nämna försök att lämna osann uppgift eller att på annat sätt förfara svikligt, eftersom gärningen skall anses fullbordad redan i och med att den osanna uppgiften lämnats eller det svikliga förfarandet ägt rum.

2 §. *Grovt tjänstgöringsbrott.* Paragrafen motsvarar i sak det gällande kapitlets 16 §, men den har getts en sådan utformning som bestämmelserna om grova gärningsformer har i dag.

3 §. *Lindrigt tjänstgöringsbrott.* Bestämmelsen om tjänstgöringsförseelse i 15 § 2 mom. i det gällande kapitlet täcker såväl ringa tjänstgöringsbrott som förfaranden som uppfyller det objektiva rekvisitet för tjänstgöringsbrott som begås av vårdslöshet eller oaktsamhet. Den föreslagna 3 § gäller ringa tjänstgöringsbrott som begås uppsåtligt, och paragrafen har getts en utformning som motsvarar de övriga bestämmelserna om lindriga gärningsformer i strafflagen. Påföljden för lindrigt tjänstgöringsbrott föreslås vara disciplinstraff, medan påföljden för tjänstgöringsförseelse enligt den gällande lagen är disciplinstraff eller fängelse i högst tre månader.

4 §. *Tjänstgöringsbrott av oaktsamhet.* Den föreslagna paragrafen täcker sådana i 15 § 2 mom. i det gällande kapitlet avsedda gärningar som begås av vårdslöshet eller oaktsamhet, men i enlighet med den övriga nyare strafflagstiftningen har uttrycket "av vårdslöshet" lämnats bort. För tjänstgöringsbrott av oaktsamhet kan dömas förutom till disciplinstraff också till fängelse i högst tre månader. Att fängelse skall ingå i straffskalan har ansetts nödvändigt dels för att gärningen i de grövsta fallen hos gärningsmannen kan tyda på en grad av skuld som närmar sig uppsåt, dels för att gärningen på grund av de särskilda förhållanden som råder inom försvarsmakten i en del fall kan orsaka t.o.m. avsevärd skada eller fara. Som exempel kan nämnas vårdslös rökning i närheten av ett sprängämnes- eller bränslefföråd eller slarv vid service av ett flygplan. Fängelsestraff kommer dock i fråga endast i allvarliga fall.

5 §. *Vaktjänstbrott.* Paragrafen motsvarar bestämmelsen om brott i vaktjänst i 17 § 1 mom. i det gällande kapitlet.

6 §. *Grovt vaktjänstbrott.* Den gällande lagen innehåller inte någon kriminalisering som gäller grovt vaktjänstbrott. I en del fall kan försummelse av sådana skyldigheter som hör till vakttjänsten orsaka avsevärd eller synnerligen kännbar skada eller risk för sådan skada. Detta är fallet t.ex. då ett objekt som innehåller farlig eller värdefull egendom skall bevakas under exceptionella förhållanden. Sådana fall uppfyller i sig ofta

rekvisitet för grovt tjänstgöringsbrott, men då man beaktar att straffhotet för vaktjänstbrott också i fråga om grundformen är strängare än för tjänstgöringsbrott, är det motiverat att betona vaktjänstens speciella karaktär genom särskilda bestämmelser om en grov form av vaktjänstbrott. Dessutom vore det inkonsekvent om man inte för ett så grovt brott mot tjänstgöringsskyldigheten skulle kunna döma ut ett lika strängt straff som för övriga grova brott enligt strafflagen. Straffskalan föreslås vara fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

7 §. *Lindrigt vaktjänstbrott.* I 45 kap. 17 § 2 mom. strafflagen föreskrivs i dag om förseelse i vaktjänst, varmed avses förutom ringa brott i vaktjänst också gärningar enligt paragrafens 1 mom. vilka begåtts av vårdslöshet eller oaktsamhet. Den föreslagna bestämmelsen om lindrigt vaktjänstbrott omfattar ett sådant förfarande som uppfyller det objektiva rekvisitet för uppsåtligt vaktjänstbrott, när förfarandet som helhet bedömt är ringa. Straffskalan är densamma som i fråga om förseelse i vaktjänst enligt den gällande lagen, dvs. disciplinstraff eller fängelse i högst sex månader.

8 §. *Vaktjänstbrott av oaktsamhet.* På basis av paragrafen bestraffas för gärningar enligt den nuvarande 17 § 2 mom. vilka begåtts av vårdslöshet eller oaktsamhet. Liksom i den föreslagna 4 § används också här enbart uttrycket "av oaktsamhet" för att beskriva den förutsatta graden av tillräknande. Påföljden är disciplinstraff eller fängelse i högst tre månader. Maximistraffet är således lindrigare än enligt den motsvarande bestämmelsen om förseelse i vaktjänst i den gällande lagen. Detta beror på att ett vaktjänstbrott som begås av oaktsamhet är mindre klandervärdt än t.o.m. en lindrig uppsåtlig gärning.

9 §. *Olovlig frånvaro.* Den föreslagna paragrafen motsvarar bestämmelsen om olovlig frånvaro i det nuvarande kapitlets 4 § 1 mom. Det i bestämmelsen avsedda ställe där en krigsman skall tjänstgöra fastställs i reglemente eller annars genom föreskrifter som meddelas i form av militärorder.

En gärning som uppfyller rekvisitet för olovlig frånvaro kan i vissa situationer samtidigt uppfylla rekvisitet för tjänstgöringsbrott. Detta är fallet t.ex. när en krigsman genom att utan tillstånd avlägsna sig från ett tjänstgöringsställe försummar att fullgöra ett visst tjänsteuppdrag som krigsmannen vetat

om på förhand. I dag har lagen tolkats så att gärningsmannen i en sådan situation endast har dömts för olovlig frånvaro. Denna tolkning kan kritiseras, eftersom den innebär en lindrigare påföljd för gärningsmannen jämfört med t.ex. en sådan situation då en krigsman undviker ett tjänsteuppdrag genom att gömma sig på kasernområdet. Därför kunde det i dylika fall vara på sin plats att tillämpa såväl bestämmelsen om olovlig frånvaro som den bestämmelse som är tillämplig på tjänstgöringsbrottet, när det tydligt kan påvisas att syftet med den olovliga frånvaron uttryckligen har varit att undvika ett visst tjänsteuppdrag.

10 §. *Rymning.* Paragrafen har i sak samma innehåll som bestämmelsen om rymning i 45 kap. 4 § 2 mom. i den gällande lagen. Genom att använda uttrycket "fortsatt sin frånvaro...så att" har man velat betona att det förutsätts att gärningsmannen är medveten om att frånvaron har sådan inverkan på utbildningen eller tjänstgöringen som avses i paragrafen. Genom den ändrade ordalydelsen eftersträvas dock inte någon ändring av rättspraxis med avseende på när gärningsmannen skall anses ha haft sådan vetskap. Riktlinjer för rättspraxis har dragits upp bl.a. genom vissa beslut av högsta domstolen (HD 1989:150 och 1991:180).

11 §. *Våldsamt motstånd mot förman.* Den föreslagna paragrafen motsvarar i sak 9 § 1 och 4 mom. i det nuvarande 45 kap. Momenten har slagits ihop så att vaktpost, jourhavande och krigsman i ordningspatrull eller polisuppdrag, vilka uppräknas särskilt i det nuvarande 4 mom., nämns vid sidan av förman i grundrekvisitetet i den föreslagna bestämmelsen. I förslaget har våldsamt motstånd mot förman uppdelats i två olika gärningsformer, varvid straffskalan för grundformen är disciplinstraff eller fängelse i högst två år.

Gärningen våldsamt motstånd mot förman kan också uppfylla rekvisitet för misshandelsbrott. När det har varit fråga om våldsamt motstånd mot tjänsteman, har högsta domstolen ansett att lindrig misshandel ingått i det våldsamma motståndet mot tjänsteman (HD 1986 II 1), men den som misshandlat en polisman har dömts till straff för våldsamt motstånd mot tjänsteman och misshandel, begångna i en gärning (HD 1975 II 71). Misshandelsbrott torde bedömas på samma sätt också när de begås i samband med våldsamt motstånd mot förman.

12 §. *Grovt våldsamt motstånd mot förman.* Den föreslagna paragrafen motsvarar delvis bestämmelsen om gemensamt våldsamt motstånd mot förman i det gällande kapitlets 9 § 2 mom. Det att det brott som avses i paragrafen begås i samråd med en annan krigsman utgör en kvalificeringsgrund. I paragrafen används singularisformen "en annan krigsman" för att visa att det till dessa delar räcker att gärningsmännen är minst två till antalet för att rekvisitet skall uppfyllas. Rekvisitet uppfylls givetvis också om gärningen begås i samråd av flera än två personer.

En annan kvalificeringsgrund föreslås vara att skjut- eller eggvapen eller något annat jämförbart livsfarligt hjälpmedel används när brottet begås. Ordalydelsen är densamma som i strafflagens 21 kap. 6 § 1 mom. 3 punkt, som gäller grov misshandel, och man har också velat ge den föreslagna kvalificeringsgrunden samma innehåll.

Gärningen skall också vara helhet bedömd vara grov.

13 §. *Tredska.* Den föreslagna bestämmelsen har samma innehåll som bestämmelsen om tredska i 45 kap. 7 § 1 mom. i den gällande lagen.

14 §. *Gemensam tredska.* Paragrafen motsvarar bestämmelsen om gemensam tredska i det gällande kapitlets 7 § 2 mom. Det föreslås dock att maximistraffet sänks från fyra till två års fängelse. Jämfört med t.ex. påföljderna för våldsamt motstånd mot förman är det nuvarande maximistraffet på fyra års fängelse oskäligt strängt. Uttrycket "efter att i samråd ha överenskommit därom" betyder uttryckligen att gärningsmännen på förhand skall ha kommit överens om brottet.

15 §. *Missbruk av förmansställning.* Paragrafens 1 mom. 1 punkt motsvarar det gällande kapitlets 13 § 1 mom., där det föreskrivs om situationer när en underordnad åsamkas sådana lidanden eller risker för hälsan som inte är nödvändiga med hänsyn till tjänstgöringen. I momentets 2 punkt föreskrivs om ett förfarande som i dag har kriminaliserats särskilt i 45 kap. 12 §, som gäller bestraffning av oskyldig. Det föreslås att ordalydelsen för tydlighetens skull ändras så att då det i den gällande lagen talas om att en "oskyldig" påförs disciplintraff eller disciplinär tillrättavisning, skall enligt förslaget den straffas som påför en person en ovan nämnd påföljd "med vetskap om att personen i fråga är oskyldig". När det gäller be-

straffning av en oskyldig innebär förslaget en lindring av straffskalan, eftersom också disciplintraff kan komma i fråga som påföljd förutom det nuvarande fängelsestraffet på högst två år. Genom den skenbara lindringen har man dock inte velat minska graden av klandervärdhet eller styra straffpraxis i en lindrigare riktning, utan ändringen beror enbart på den teknik som tillämpats vid utformningen av lagförslaget och som går ut på att undvika särskilda kriminaliseringar.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 13 § 2 mom. i det gällande kapitlet, dock med den skillnaden att omnämmandet av beordrade till arbete som sker med den underordnades samtycke under hans fritid mot gängse ersättning har lämnats bort. Härigenom har man velat förhindra sådana tänkbara situationer där den underordnade i själva verket inte har möjlighet att fritt överväga sitt samtycke till arbetet av den orsaken att ett uteblivet samtycke kunde ha otrevliga följder för personen i fråga. Den föreslagna ordalydelsen innebär dock inte att en underordnad inte under några som helst omständigheter skulle kunna komma överens med sin förman om att till dennes förfogande ställa särskilt kunnande eller specialkunskaper som den underordnade besitter. Genom användningen av verbet "beordrar" har man uttryckligen velat beskriva en sådan situation där en vägran inte, antingen på grund av en given befallning eller de facto, kommer i fråga.

16 §. *Grovt missbruk av förmansställning.* I den gällande lagen finns ingen bestämmelse om grovt missbruk av förmansställning. Genom det förfarande som avses i den föreslagna 15 § 1 mom. 1 punkten kan en underordnad dock i vissa fall åsamkas så stort lidande eller så allvarliga risker för hälsan att det straffhot som bestäms i 15 § inte kan anses som tillräckligt. Om sådant missbruk av förmansställning som orsakar synnerligen kännbart lidande eller allvarliga risker för hälsan också som helhet bedömt är grovt, skall gärningsmannen för grovt missbruk av förmansställning dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

17 §. *Olämpligt uppträdande av krigsman.* Paragrafen har huvudsakligen samma innehåll som bestämmelsen om olämpligt uppträdande av krigsman i det nuvarande kapitlets 23 §. Enligt den föreslagna bestämmelsen bestraffas dock endast olämpligt uppträdande som en krigsman gjort sig skyldig till

när krigsmannen inte varit i tjänsteuppdrag, eftersom de föreslagna bestämmelserna om tjänstgöringsbrott (1—4 §) täcker gärningar som begåtts i tjänsteuppdrag.

18 §. *Olovlig politisk verksamhet.* Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelsen om olovlig politisk verksamhet i det gällande kapitlets 26 § 2 mom., i vilket kriminaliseras medlemskap i ett parti eller en förening som bedriver eller understöder partipolitisk verksamhet i fråga om andra krigsmän än sådana som fullgör sin värnplikt i vapentjänst eller vapenfri tjänst eller som fullgör tjänstgöring enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995). I paragrafen nämns dock särskilt, i avvikelse från ordalydelsen i den gällande lagen, dels att en person ansluter sig till ett parti eller till en förening som bedriver eller klart understöder partipolitisk verksamhet, dels underlåtelse att utträda ur ett sådant parti eller en sådan förening. Skyldighet att utträda kan uppstå när en person som hör till ett parti eller en förening träder i tjänst hos försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet. Gärningsmän kan vara de krigsmän som avses i 1 mom. 1 och 3 punkten i den föreslagna 26 § samt personer som tjänstgör i en militär tjänst inom gränsbevakningsväsendet. Förslaget innebär att bestämmelserna om begravning av krigsmäns yttredefrihet i den nuvarande 26 § 1 mom. slopas, av de skäl som nämns i allmänna motiveringen.

19 §. *Militärt brott under krigstid.* I den gällande lagen föreskrivs särskilt om rymning (4 § 3 mom.), undvikande av tjänstgöring (6 § 2 mom.), tredska och gemensam tredska (7 § 3 mom.), våldsamt motstånd mot förman och gemensamt våldsamt motstånd mot förman (9 § 3 mom.) samt brott i vaktjänst (17 § 3 mom.) under krigstid. För rymning, undvikande av tjänstgöring och brott i vaktjänst döms till fängelse i högst fyra år, för tredska till disciplinstraff eller till fängelse i högst fyra år, för våldsamt motstånd mot förman och gemensam tredska till fängelse i högst sex år och för gemensamt våldsamt motstånd mot förman till fängelse i minst sex månader och högst sex år, om brottet begåtts under krigstid.

I propositionen föreslås att sådana militära brott som begås under krigstid och för vilkas del det är skäl att bestämma om strängare straffhot än om brottet begås i fredstid skall graderas enligt grovhet i tre klasser. Till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år

döms enligt 1 mom. för tjänstgöringsbrott som avses i 1 § 1 mom. eller 2 mom. 1 punkten samt för olovlig frånvaro, när brottet begåtts under krigstid. Dessa gärningar är sådana att de under krigstid kan medföra t.o.m. allvarlig fara för truppens säkerhet eller dess verksamhet, även om de i sig inte uppfyller rekvisitet för något allvarligare brott. Därför är det nödvändigt med ett strängare straffhot med tanke på krigstida förhållanden. Eftersom gärningen å andra sidan kan vara mycket ringa, skall också möjligheten att döma ut disciplinstraff kvarstå. Sådant undvikande av tjänstgöring som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten och som skall betraktas som tjänstgöringsbrott bestraffas under krigstid med stöd av bestämmelsen om brott mot stridsskyldighet enligt 20 § 2 mom.

Till fängelse i högst fyra år döms enligt 2 mom. för vaktjänstbrott (5 §), rymning (10 §), våldsamt motstånd mot förman (11 §), tredska (13 §) och gemensam tredska (14 §), om brottet har begåtts under krigstid. Beträffande rymning innebär förslaget en ändring av rekvisitet så till vida att redan ett dygns olovlig frånvaro under krigstid enligt den gällande lagen kan anses vara tillräckligt för att gärningen skall betraktas som rymning. Enligt förslaget är gränsen för rymning densamma som under fredstid, dvs. fem dygn. Eftersom i 1 mom. dock föreslås en strängare straffskala under krigstid för olovlig frånvaro, saknar lindringen av rekvisitet för rymning praktisk betydelse. Det bör dessutom noteras att det under krigstida förhållanden ibland kan vara svårt att fastställa den exakta tidpunkten för när den olovliga frånvaron börjat.

För grovt vaktjänstbrott (6 §) och grovt våldsamt motstånd mot förman (12 §) döms enligt 3 mom. till fängelse i högst sex år, om brottet har begåtts under krigstid.

En definition av krigstid finns i den föreslagna 27 §.

20 §. *Brott mot stridsskyldighet.* Den föreslagna paragrafens 1 mom. motsvarar i sak det gällande kapitlets 19 §, som gäller brott mot stridsskyldighet, men momentet har getts en tydligare språklig utformning. Det föreslås att i 2 mom. tas in en bestämmelse som motsvarar den nuvarande 6 § 2 mom.

21 §. *Överlöpnig.* Bestämmelsen motsvarar 20 § 2 och 3 mom., vilka gäller överlöpnig och försök till överlöpnig, i det gällande 45 kap. Bestämmelsen är sekundär i

förhållande till grovt landsförräderi, som avses i 12 kap. 4 § strafflagen men åsidosätter landsförräderi, som avses i 3 § i samma kapitel och för vilket påföljden är fängelse i minst ett och högst tio år.

22 §. *Farligt militärt brott.* I det gällande 45 kap. föreskrivs särskilt att sådana militära brott som under krigstid är ägnade att medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet skall bestraffas som farliga brott. Dylika bestämmelser gäller rymning (5 §), tredska och gemensam tredska (8 §), våldsamt motstånd mot förman och gemensamt våldsamt motstånd mot förman (10 §), brott i vaktjänst (18 §) samt brott mot stridsskyldighet (20 § 1 mom.). Påföljden för farligt våldsamt motstånd mot förman är fängelse på viss tid, minst fyra år, eller på livstid. För övriga farliga militära brott döms till fängelse i minst ett och högst tio år.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. är vaktjänstbrott, grovt vaktjänstbrott, rymning, våldsamt motstånd mot förman, grovt våldsamt motstånd mot förman, tredska och gemensam tredska enligt 19 § 2 och 3 mom. samt brott mot stridsskyldighet enligt 20 § farliga militära brott i sådana fall när brottet är ägnat att medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet eller att äventyra ett särskilt viktigt objekt. Påföljden för alla farliga militära brott är fängelse i minst ett och högst tio år, vilket innebär en lindring av straffskalan i fråga om farligt våldsamt motstånd mot förman. I praktiken har lindringen ingen väsentlig betydelse, eftersom ett brott i allvarigare fall undantagslöst omfattar något annat brott mot liv eller hälsa, varvid maximistraffet kan överskridas på basis av bestämmelserna om gemensamt straff i 7 kap. strafflagen.

Enligt 2 mom. är försök till farligt militärt brott straffbart.

23 §. *Stämpling i syfte att begå farligt militärt brott.* Den föreslagna paragrafen motsvarar i sak bestämmelsen om stämpling i syfte att begå farligt militärt brott i det gällande kapitlets 21 §.

24 §. *Rymning ur krigsfångenskap.* Bestämmelsen är likadan som det gällande kapitlets 28 § 1 mom., som gäller rymning ur krigsfångenskap.

25 §. *Främjande av krigsfånges rymning.* Bestämmelsen motsvarar det gällande kapitlets 28 § 2 mom., som gäller främjande av krigsfånges rymning.

26 §. *Krigsmän.* I paragrafen definieras

den krets av personer som omfattas av kapitlets tillämpningsområde i sak på samma sätt som i 1 § 2 och 3 mom. i det gällande 45 kap.

På de krigsmän som definieras i paragrafen kan det militära disciplinära förfarandet tillämpas. Också vid försvarsministeriet och utrikesministeriet finns det personer som tjänstgör i militär tjänst. Eftersom det i såväl principiellt som praktiskt avseende skulle vara problematiskt att tillämpa det militära disciplinära förfarandet på dessa personer, är det inte nödvändigt att de omfattas av definitionen av krigsmän i paragrafen. På dem som tjänstgör i militär tjänst vid försvarsministeriet och utrikesministeriet tillämpas i varje fall också beträffande disciplinen den reglering som gäller statsrådets tjänstemän.

27 §. *Krigstid.* Det föreslås att i 1 mom. tas in en definition på krigstid. Efter att lagen om krigstillstånd (303/1930) upphävts genom lagen om försvarstillstånd (1083/1991), som trädde i kraft den 1 september 1991, har begreppet krigstid i 45 kap. blivit oklart till sitt innehåll. Tidigare förstods med det den tid under vilken krigstillstånd rådde. Den mest ändamålsenliga lösningen med tanke på behoven när det gäller tillämpningen av kapitlet är att definiera krigstid som den tid under vilken sådant försvarstillstånd som avses i lagen om försvarstillstånd är i kraft. Enligt 1 § lagen om försvarstillstånd kan försvarstillstånd införas vid sådana undantagsförhållanden som avses i 16 § regeringsformen, dvs. under krigstid och uppror. I samband med den ändring av regeringsformen som trädde i kraft den 1 augusti 1995 ersattes den tidigare 16 § av det nya 16 a § 2 mom., enligt vilket med undantagsförhållanden avses en situation där Finland blir utsatt för ett väpnat angrepp eller där det råder undantagsförhållanden som är så allvarliga att de enligt lag kan jämföras med ett sådant angrepp och som hotar nationen. Den av justitieministeriet tillsatta arbetsgruppen för revidering av beredskapslagstiftningen föreslog i sitt betänkande, vilket blev klart i april 1997, att 1 § lagen om försvarstillstånd skall ändras så att den motsvarar 16 a § 2 mom. regeringsformen.

Enligt 3 § 2 mom. lagen om försvarstillstånd skall i den förordning som utfärdas om införande av försvarstillstånd nämnas tillämpningsområdet för de bestämmelser som blir tillämpliga, om de inte blir tillämpliga

inom hela landet. För tydlighetens skull nämns i det föreslagna 27 § 1 mom. också att bestämmelserna om krigstid i kapitlet om militära brott endast skall tillämpas inom områden där försvarstillstånd har införts enligt 3 § lagen om försvarstillstånd.

Paragrafens 2 och 3 mom., i vilka föreskrivs om den krets av personer som kapitlets tillämpningsområde skall omfatta under krigstid, motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen 2 § i det gällande kapitlet. Utöver de grupper som anges i den nuvarande 2 § nämns särskilt de som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänstemän i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i andra än militära uppgifter. Det är fråga om ett förtydligande tillägg, som behövs eftersom antalet utnämningar som avser tjänsteförhållande för viss tid har ökat.

28 §. *Tillämpningsbegränsningar.* I paragrafen har samlats alla de begränsningar av tillämpningen av bestämmelserna i kapitlet som nämns redan i den gällande lagen. Paragrafens 1 och 2 mom., vilka innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning, motsvarar 3 § i det gällande kapitlet. Den föreslagna ordalydelsen är klarare än den gällande. Om tillämpningen av kapitlet på en krigsfånge föreskrivs i 3 mom. på samma sätt som i 27 § i det gällande kapitlet. Bestämmelserna om begränsningar i fråga om straffbarheten för brott som begåtts av krigsfångar i 4 och 5 mom. motsvarar 28 § 3 mom. och 29 § i det gällande kapitlet.

1.2. Militära rättegångslagen

2 §. I 2 § militära rättegångslagen (326/1983) definieras militära rättegångsärenden. I paragrafens 3 mom. bestäms om militära rättegångsärenden under krigstid. Utöver brott som också i fredstid handläggs som militära rättegångsärenden handläggs under krigstid som militära rättegångsärenden dessutom åtal för de gärningar som anges närmare i momentet, när den åtalade är en person som nämns i 45 kap. 2 § strafflagen. I det nuvarande 45 kap. 2 § definieras vem som utöver krigsmännen under krigstid lyder under bestämmelserna i 45 kap. Motsvarande reglering tas in i de föreslagna 2 och 3 mom. i 45 kap. 27 § strafflagen. Hänvisningen till 45 kap. 2 § måste därför ändras till en hänvisning till 27 § 2 och 3 mom. i samma kapitel.

1.3. Värnpliktslagen

50 a §. 1 mom. Enligt den gällande lagen skall en värnpliktig beviljas tillstånd att sköta politiska förtroendeuppdrag och att delta i en offentlig tillställning eller i någon annan sammankomst, som anordnas av ett parti eller av en förening som bedriver eller understöder partipolitisk verksamhet, genom att hålla inledningsanföranden eller föredrag eller genom att framföra åsikter i partipolitiska angelägenheter, om han kan sköta uppdragen och delta i sammankomsten under sin fritid och utan att detta hindrar honom från att fullgöra sina tjänstgöringsåligganden. I andra fall kan tillstånd beviljas, om det finns särskilda skäl.

Efter den föreslagna revideringen av 45 kap. strafflagen är deltagande i sådan politisk verksamhet som avses i momentet inte längre en straffbar gärning. Bestämmelserna om förutsättningarna för beviljande av tillstånd är därför onödiga, och momentet kan således utgå ur paragrafen.

2 mom. Enligt den nuvarande lagen skall en värnpliktig i beväringstjänst under de förutsättningar om vilka bestäms i 1 mom. beviljas tillstånd att delta i verksamhet för utvecklande av tjänstgöringsförhållandena. I regeringens proposition (RP 76/1988 rd) nämns beväringkommittéerna som exempel på sådan verksamhet. En reglering av förutsättningarna för beviljande av tillstånd är fortfarande nödvändig till dessa delar. Paragrafen ändras så att de förutsättningar för beviljande av tillstånd vilka anges i det utgående 1 mom. som sådana nämns i den föreslagna 50 a §.

2. Ikraftträdande

För revidering av försvarsmaktens interna anvisningar och för utbildningen av de disciplinära förmännen måste tillräcklig tid reserveras, varför lagarna föreslås träda i kraft ungefär ett halvt år efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

3. Lagstiftningsordning

Den föreslagna bestämmelsen i 45 kap. 18 § strafflagen innebär för den militära personalen vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet en begränsning av föreningsfriheten enligt 10 a § regeringsformen. Regeringen anser att en sådan begränsning, av

de orsaker som nämns i allmänna motive-
ringen, kan införas i den ordning som 66 §
riksdagsordningen anger. Det föreslås dock
att grundlagsutskottets utlåtande begärs om

propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan före-
läggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 45 kap., sådant det lyder i lag
321/1983, jämte ändringar och
fogas till 2 kap. 14 a §, sådan den lyder i lag 578/1995, ett nytt 2 mom. som följer:

2 kap.

Om straffen

14 a §

Ingen kan dock dömas att förlora den läg-
sta militära graden.

45 kap.

Om militära brott

Tjänstgöringsbrott

1 §

Tjänstgöringsbrott

En krigsman som bryter mot eller under-
låter att fullgöra en skyldighet som hör till
tjänstgöringen eller bryter mot eller under-
låter att iaktta en genom reglemente eller på
något annat sätt utfärdad bestämmelse som
gäller tjänstgöring eller militär ordning skall,
om straff för gärningen inte särskilt bestäms
i 40 kap. 1—3 eller 5 § eller i detta kapitel,
för *tjänstgöringsbrott* dömas till disciplin-
straff eller till fängelse i högst ett år.

För tjänstgöringsbrott döms också en
krigsman som

1) i ett tjänsteuppdrag är till den grad på-
verkad av alkohol eller annat rusmedel att
tjänstgöringsförmågan är nedsatt, eller

2) för att skaffa sig befrielse eller permis-
sion från eller annan lättnad i tjänstgöringen
tillfogar sig skada, skadar sin hälsa eller gör
försök därtill eller som i denna avsikt läm-

nar osann uppgift eller på annat sätt förfar
svikligt.

2 §

Grovt tjänstgöringsbrott

Om vid tjänstgöringsbrott

1) eftersträvas avsevärd vinning,

2) syftet är att åstadkomma avsevärd eller
synnerligen kännbar skada eller

3) brottet har begåtts vid fullgörandet av
ett synnerligen ansvarsfullt uppdrag

och tjänstgöringsbrottet även bedömt som
en helhet är grovt, skall gärningsmannen för
grovt tjänstgöringsbrott dömas till fängelse i
högst fyra år.

3 §

Lindrigt tjänstgöringsbrott

Om tjänstgöringsbrottet, med hänsyn till
tjänsteuppdragets art eller andra omständig-
heter, bedömt som en helhet är ringa, skall
gärningsmannen för *lindrigt tjänstgörings-
brott* dömas till disciplinstraff.

4 §

Tjänstgöringsbrott av oaktsamhet

Om ett tjänstgöringsbrott som avses i 1 §
1 mom. har begåtts av oaktsamhet, skall gär-
ningsmannen för *tjänstgöringsbrott av oaktsamhet*
dömas till disciplinstraff eller till
fängelse i högst tre månader.

Vaktjänstbrott

5 §

Vaktjänstbrott

En krigsman i vakt- eller jourtjänst, som olovligen överger sin post eller sitt jourtjänstupptrag, eller en krigsman som inte på utsatt tid infinner sig till nämnda uppdrag eller som annars underlåter att iaktta eller bryter mot bestämmelserna om vakt- och jourtjänstgöring, skall för *vaktjänstbrott* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

6 §

Grovt vaktjänstbrott

Om vid vaktjänstbrottet orsakas avsevärd eller synnerligen kännbar skada eller risk för sådan skada och om vaktjänstbrottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt vaktjänstbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

7 §

Lindrigt vaktjänstbrott

Om vaktjänstbrottet, med hänsyn till vakt- eller jourtjänstupptragets art eller övriga omständigheter, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt vaktjänstbrott* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

8 §

Vaktjänstbrott av oaktsamhet

Om vaktjänstbrottet har begåtts av oaktsamhet, skall gärningsmannen för *vaktjänstbrott av oaktsamhet* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

Frånvarobrott

9 §

Olovlig frånvaro

En krigsman som olovligen avlägsnar sig från den trupp eller det ställe där krigsman-

nen skall tjänstgöra eller som underlåter att infinna sig där på utsatt tid, skall för *olovlig frånvaro* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

10 §

Rymning

En krigsman som har fortsatt sin frånvaro som avses i 9 § i minst fem dygn så att frånvaron har medfört eller kunnat medföra väsentligt avbrott i krigsmannens utbildning eller annars väsentlig olägenhet för tjänstgöringen, skall för *rymning* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

Lydnadsbrott

11 §

Våldsamt motstånd mot förman

En krigsman som med våld eller hot om våld motsätter sig fullgörandet av en befallning vilken givits i tjänsten av en förman eller av en krigsman i vaktjänst, i jourtjänst eller i ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som på ovan nämnt sätt tvingar eller försöker tvinga förmannen eller denna krigsman att göra eller underlåta något, eller som annars brukar våld mot en ovan avsedd person som är i tjänstgöring eller med anledning av en tjänsteåtgärd som personen i fråga vidtar, skall för *våldsamt motstånd mot förman* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

12 §

Grovt våldsamt motstånd mot förman

Om vid våldsamt motstånd mot förman 1) används skjut- eller eggvapen eller något annat jämförbart livsfarligt hjälpmedel eller

2) brottet begås i samråd med en annan krigsman

och det våldsamma motståndet mot förman även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt våldsamt motstånd mot förman* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

13 §

Tredska

En krigsman som vägrar åtlyda en befallning som i tjänsten givits krigsmannen av en förman eller av en krigsman i vaktjänst, jourtjänst eller ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som uppsåtligen underlåter att åtlyda befallningen eller dröjer härmed, skall för *tredska* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

14 §

Gemensam tredska

Om krigsmän, efter att i samråd ha överenskommit därom, begår ett sådant brott som avses i 13 §, skall var och en av gärningsmännen för *gemensam tredska* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Förmansbrott

15 §

Missbruk av förmansställning

En förman som

1) genom missbruk av sin befälsrätt åsamkar en underordnad sådana lidanden eller sådana risker för den underordnades hälsa som inte är nödvändiga med hänsyn till tjänstgöringen eller som behandlar en underordnad på ett förödmjukande sätt eller

2) i egenskap av disciplinär förman påför en person disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning med vetskap om att personen i fråga är oskyldig

skall för *missbruk av förmansställning* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

För missbruk av förmansställning skall också en förman dömas som beordrar en underordnad till arbete som inte hör till tjänstgöringen eller utbildningen.

16 §

Grovt missbruk av förmansställning

Om vid missbruk av förmansställning en underordnad åsamkas synnerligen kännbart lidande eller allvarliga risker för hälsan, och

om missbruket av förmansställning även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt missbruk av förmansställning* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Övriga brott

17 §

Olämpligt uppträdande av krigsman

En krigsman som, när han eller hon inte är i tjänsteuppdrag, inom ett kasern- eller annat område i försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets bruk, på offentlig plats eller vid en offentlig tillställning uppträder uppenbart berusad eller genom att föra oljud eller genom sitt uppträdande i övrigt orsakar störning eller väcker förargelse, skall för *olämpligt uppträdande av krigsman* dömas till disciplinstraff.

18 §

Olovlig politisk verksamhet

Om en krigsman som avses i 26 § 1 mom. 1 eller 3 punkten eller en person som tjänstgör i en militär uppgift inom gränsbevakningsväsendet ansluter sig till ett parti eller en förening som bedriver eller klart understöder partipolitisk verksamhet eller underlåter att utträda ur ett parti eller en sådan förening som avses ovan skall han eller hon för *olovlig politisk verksamhet* dömas till disciplinstraff.

Brott under krigstid

19 §

Militärt brott under krigstid

Om ett brott som avses i 1 § 1 mom. eller 2 mom. 1 punkten eller i 9 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Om ett brott som avses i 5, 10, 11, 13 eller 14 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst fyra år.

Om ett brott som avses i 6 eller 12 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst sex år.

20 §

Brott mot stridsskyldighet

En krigsman som genom att

1) bryta mot en särskild skyldighet som ankommer på honom eller henne vid en stridshandling,

2) underlåta att fullgöra en sådan skyldighet eller

3) på något annat härmed jämförbart sätt äventyrar stridshandlingen skall, om inte någon annanstans bestäms strängare straff för gärningen, för *brott mot stridsskyldighet* dömas till fängelse i högst fyra år.

För brott mot stridsskyldighet döms också en krigsman som under krigstid, i avsikt att undgå tjänstgöring eller undvika deltagande i en särskild stridshandling, begår ett brott som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten.

21 §

Överlöpfung

En krigsman som under krigstid har löpt över till fienden eller som utan tvingande skäl ger sig åt fienden skall, om inte krigsmannen samtidigt gör sig skyldig till grovt landsförräderi eller försök därtill, för *överlöpfung* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

22 §

Farligt militärt brott

Om ett brott som avses i 19 § 2 eller 3 mom. eller i 20 § är ägnat att medföra synnerligen allvarlig fara för truppen eller dess verksamhet eller att äventyra ett särskilt viktigt objekt, skall gärningsmannen för *farligt militärt brott* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

Försök är straffbart.

23 §

Stämpling i syfte att begå farligt militärt brott

Om krigsmän sinsemellan kommer överens om att begå ett sådant farligt militärt brott som avses i 22 §, skall var och en av gärningsmännen för *stämpling i syfte att begå*

farligt militärt brott dömas, initiativtagaren och ledaren till fängelse i högst fyra år samt annan delaktig till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

24 §

Rymning ur krigsfångenskap

En krigsfånge som flyr eller försöker fly skall för *rymning ur krigsfångenskap* dömas till disciplinstraff.

25 §

Främjande av krigsfånges rymning

En krigsfånge som främjar en annan krigsfånges rymning skall för *främjande av krigsfånges rymning* dömas till disciplinstraff.

Tillämpningsområde

26 §

Krigsmän

Med krigsman avses i denna lag

1) den som tjänstgör inom försvarsmakten i militär tjänst samt den som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i militära uppgifter,

2) den som fullgör sin värnplikt i vapentjänst eller vapenfri tjänst och den som fullgör tjänstgöring enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995), samt

3) en elev som vid försvarsmakten utbildas för militär tjänst.

Bestämmelserna om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/1984) enligt vad som särskilt bestäms i lag.

27 §

Krigstid

Med krigstid avses i detta kapitel den tid

under vilken sådant försvarstillstånd som avses i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) är i kraft. Bestämmelserna om krigstid i detta kapitel tillämpas endast inom områden där försvarstillstånd har införts enligt 3 § lagen om försvarstillstånd.

I krigstid lyder under bestämmelserna i detta kapitel utöver krigsmännen

1) de som tjänstgör inom försvarsmakten i andra tjänster än sådana som avses i 26 § och de som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänstemän i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i andra än militära uppgifter,

2) de som tjänstgör inom försvarsmakten vid militärt organiserade trupper och inrättningar på basis av en förbindelse eller annat än ett tillfälligt eller kortvarigt arbetsförhållande,

3) de som tjänstgör vid offentliga inrättningar samt vid trafik- och telekommunikationsinrättningar som underställts militärledningen, samt

4) de som i den ordning som bestäms i fråga om allmän arbetsplikt förordnats att tjänstgöra inom försvarsmakten eller vid militärt organiserade trupper och inrättningar som är underställda militärledningen.

Under bestämmelserna i detta kapitel lyder i krigstid även de som tjänstgör någon annanstans än inom försvarsmakten i uppgifter som motsvarar dem som nämns i 2 mom., enligt vad som särskilt bestäms i lag.

28 §

Tillämpningsbegränsningar

De personer som avses i 26 och 27 § omfattas, på det sätt som närmare bestäms genom förordning, av de militära straffbestämmelserna under den tid tjänstgöringen eller ett förhållande som avses i dessa bestämmelser varar.

När det med hänsyn till den tjänsteställning som en person som omfattas av detta kapitel har eller arten av hans eller hennes uppgifter anses ändamålsenligt kan det genom förordning bestämmas att de militära straffbestämmelserna eller en i förordning angiven del av dem inte skall tillämpas på honom eller henne.

En krigsfånge omfattas av bestämmelserna om krigsmän i detta kapitel, med beaktande av vad som bestäms i 24 och 25 § samt i internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

En krigsfånge som har lyckats fly till sina egna trupper eller till ett neutralt land, men som på nytt tas till fånga får inte härefter dömas till straff för ett sådant i 24 § avsett brott som han eller hon har begått tidigare.

För ett brott, som en krigsfånge under flykt eller flyktförsök har gjort sig skyldig till enbart i syfte att underlätta sin flykt och som inte innefattar våld mot person, skall han eller hon dömas endast till disciplinstraff.

Denna lag träder i kraft den .

2.

Lag**om ändring av 2 § militära rättegångslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 2 § 3 mom. som följer:

2 §

Under krigstid handläggs såsom militärt rättegångsärendes dessutom åtal för en gärning som avses i 1 och 2 mom. mot en person som nämns i 45 kap. 27 § 2 eller 3 mom. strafflagen, om gärningen riktat sig

mot en annan person som lyder under de militära straffbestämmelserna, mot försvarsmakten eller mot en inrättning som avses i de nämnda momenten.

Denna lag träder i kraft den .

3.

Lag**om ändring av 50 a § värnpliktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen av den 15 september 1950 (452/1950) 50 a §, sådan den lyder i lag 1169/1988, som följer:

50 a §

En värnpliktig i beväringstjänst skall beviljas tillstånd att delta i verksamhet för utvecklande av tjänstgöringsförhållandena, om den värnpliktige kan delta i verksamheten under sin fritid och utan att detta hindrar

fullgörandet av tjänstgöringsåliggandena. I andra fall kan tillstånd beviljas av särskilda skäl.

Denna lag träder i kraft den _____ .

Helsingfors den 28 maj 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Olli-Pekka Heinonen

1.

Lag**om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 45 kap., sådant det lyder i lag 321/1983, jämte ändringar och fogas till 2 kap. 14 a §, sådan den lyder i lag 578/1995, ett nytt 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

Om straffen

14 a §

Den som döms till straff för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i minst två år för något annat brott skall dömas att förlora sin militära grad, om inte påföljden med hänsyn till brottets art, de omständigheter som har lett till och framgår av brottet samt de övriga konsekvenserna för gärningsmannen av förlust av den militära graden bör anses vara oskälig.

Den som döms till straff för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i minst två år för något annat brott skall dömas att förlora sin militära grad, om inte påföljden med hänsyn till brottets art, de omständigheter som har lett till och framgår av brottet samt de övriga konsekvenserna för gärningsmannen av förlust av den militära graden bör anses vara oskälig.

Ingen kan dock dömas att förlora den lägsta militära graden.

45 kap.

Om militära brott*Tillämpningsområde*

1 §

26 §

Krigsmän

En krigsman lyder under stadgandena i detta kapitel.

Krigsmän är

1) de som tjänstgör inom försvarsmakten i militära tjänster och de som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänstemän i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i militära uppgifter,

Med krigsman avses i denna lag

1) den som tjänstgör inom försvarsmakten i militär tjänst samt den som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i militära uppgifter,

Gällande lydelse

2) de som fullgör sin värnplikt i vapentjänst eller vapenfri tjänst och de som fullgör tjänstgöring enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor, samt

3) elever som vid försvarsmakten utbildas för militär tjänst.

Stadgandena om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/84) enligt vad som särskilt stadgas i lag.

2 §

I krigstid lyder under stadgandena i detta kapitel utöver krigsmännen

1) de som tjänstgör inom försvarsmakten i andra än i 1 § avsedda tjänster och befattningar;

2) de som tjänstgör inom försvarsmakten vid militärt organiserade trupper eller inrättningar på basen av förbindelse eller annat än ett tillfälligt eller kortvarigt arbetsförhållande;

3) de som tjänstgör vid offentliga inrättningar eller vid trafik- eller telekommunikationsinrättningar som underställts militärledningen; samt

4) de som i den ordning som är stadgad i fråga om allmän arbetsplikt förordnats att tjänstgöra inom försvarsmakten eller vid militärledningen underställda, militärt organiserade trupper eller inrättningar.

Under stadgandena i detta kapitel lyder i krigstid även de som tjänstgör annorstädes än inom försvarsmakten i uppgifter, motsva-

Föreslagen lydelse

2) den som fullgör sin värnplikt i vapentjänst eller vapenfri tjänst och den som fullgör tjänstgöring enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995), samt

3) en elev som vid försvarsmakten utbildas för militär tjänst.

Bestämmelserna om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/1984) enligt vad som särskilt bestäms i lag.

27 §

Krigstid

Med krigstid avses i detta kapitel den tid under vilken sådant försvarstillstånd som avses i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) är i kraft. Bestämmelserna om krigstid i detta kapitel tillämpas endast inom områden där försvarstillstånd har införts enligt 3 § lagen om försvarstillstånd.

I krigstid lyder under bestämmelserna i detta kapitel utöver krigsmännen

1) de som tjänstgör inom försvarsmakten i andra tjänster än sådana som avses i 26 § och de som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänstemän i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i andra än militära uppgifter,

2) de som tjänstgör inom försvarsmakten vid militärt organiserade trupper och inrättningar på basis av en förbindelse eller annat än ett tillfälligt eller kortvarigt arbetsförhållande,

3) de som tjänstgör vid offentliga inrättningar samt vid trafik- och telekommunikationsinrättningar som underställts militärledningen, samt

4) de som i den ordning som bestäms i fråga om allmän arbetsplikt förordnats att tjänstgöra inom försvarsmakten eller vid militärt organiserade trupper och inrättningar som är underställda militärledningen.

Under bestämmelserna i detta kapitel lyder i krigstid även de som tjänstgör någon annanstans än inom försvarsmakten i uppgifter

Gällande lydelse

rande de i 1 mom. nämnda, på det sätt som därom särskilt stadgas i lag.

3 §

I 1 eller 2 § avsedd person lyder under de militära straffstadgandena under den tid tjänstgöring eller förhållande som avses i dessa stadganden varar, på det sätt som närmare stadgas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas när det med hänsyn till en under detta kapitel lydande persons tjänsteställning eller arten av dennes uppgifter anses ändamålsenligt att de militära straffstadgandena eller en i förordning angiven del av dem inte skall tillämpas på honom.

(se 27 §)

(se 28 § 3 mom.)

(se 29 §)

Olovlig frånvaro och annat undvikande av tjänstgöring

4 §

Krigsman som olovligen avlägsnar sig från den trupp eller det ställe där han skall tjänstgöra eller underlåter att infinna sig där på utsatt tid skall för *olovlig frånvaro* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

Föreslagen lydelse

som motsvarar dem som nämns i 2 mom., enligt vad som särskilt bestäms särskilt i lag.

28 §

Tillämpningsbegränsningar

De personer som avses i 26 och 27 § omfattas, på det sätt som närmare bestäms genom förordning, av de militära straffbestämmelserna under den tid tjänstgöringen eller ett förhållande som avses i dessa bestämmelser varar.

När det med hänsyn till den tjänsteställning som en person som omfattas av detta kapitel har eller arten av *hans eller hennes* uppgifter anses ändamålsenligt kan det genom förordning bestämmas att de militära straffbestämmelserna eller en i förordning angiven del av dem inte skall tillämpas på honom *eller henne*.

En krigsfånge omfattas av bestämmelserna om *krigsmän* i detta kapitel, med beaktande av vad som bestäms i 24 och 25 § samt i internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

En krigsfånge som har lyckats fly till sina egna trupper eller till ett neutralt land, men som på nytt tas till fånga får inte härefter dömas till straff för ett sådant i 24 § avsett brott som han *eller hon* har begått tidigare.

För ett brott, som en krigsfånge under flykt eller flyktförsök har gjort sig skyldig till enbart i syfte att underlätta sin flykt och som inte innefattar våld mot person, skall han *eller hon* dömas endast till disciplinstraff.

Frånvarobrott

9 §

Olovlig frånvaro

En krigsman som olovligen avlägsnar sig från den trupp eller det ställe där krigsmannen skall tjänstgöra eller som underlåter att infinna sig där på utsatt tid, skall för *olovlig frånvaro* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Rymning

Då i 1 mom. avsedd frånvaro varat minst fem dygn och medfört eller kunnat medföra väsentligt avbrott i krigsmans utbildning eller eljest väsentlig olägenhet för tjänstgöringen, skall gärningsmannen för rymning dömas till fängelse i högst ett år eller till disciplinstraff.

Under krigstid skall sådan krigsman dömas för rymning som varit frånvarande minst ett dygn och vars frånvaro medfört väsentlig olägenhet för tjänstgöringen. För rymning under krigstid skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst fyra år.

En krigsman som har fortsatt sin frånvaro som avses i 9 § i minst fem dygn så att frånvaron har medfört eller kunnat medföra väsentligt avbrott i krigsmannens utbildning eller annars väsentlig olägenhet för tjänstgöringen, skall för rymning dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

(utgår, se 19 §, 22 §)

Brott under krigstid

19 §

Militärt brott under krigstid

(ny)

Om ett brott som avses i 1 § 1 mom. eller 2 mom. 1 punkten eller i 9 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Om ett brott som avses i 5, 10, 11, 13 eller 14 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst fyra år.

Om ett brott som avses i 6 eller 12 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst sex år.

22 §

Farligt militärt brott

(ny)

*Om ett brott som avses i 19 § 2 eller 3 mom. eller i 20 § är ägnat att medföra synnerligen allvarlig fara för truppen eller dess verksamhet eller att äventyra ett särskilt viktigt objekt, skall gärningsmannen för **farligt militärt brott** dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.*

Försök är straffbart.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Är rymning under krigstid ägnad att medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet, skall gärningsmannen för **farlig rymning** dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

Försök är straffbart.

(utgår, se 19 §, 22 §)

6 §

Krigsman, som för att skaffa sig befrielse eller permission från eller annan lättnad i tjänstgöringen tillfogar sig skada, skadar sin hälsa eller gör försök därtill eller som i denna avsikt lämnar osann uppgift eller på annat sätt förfar svikligt, skall för **undvikande av tjänstgöring** dömas till fängelse i högst ett år eller till disciplinstraff.

Begår krigsman i 1 mom. avsett brott under krigstid i avsikt att *varaktigt eller för en längre tid* undgå tjänstgöring eller undvika deltagande i särskild stridshandling, skall han dömas till fängelse i högst fyra år.

(utgår, se 1 § 2 mom. 2 punkt)

(se 20 § 2 mom.)

Lydnadsbrott

7 §

Krigsman, som vägrar åtlyda befallning som i tjänsten givits honom av förman eller av krigsman i vaktjänst, jourtjänst eller ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som uppsåtligen underlåter att åtlyda befallningen eller dröjer därmed, skall för **tredska** dömas till fängelse i högst ett år eller till disciplinstraff.

Gör sig krigsmän, efter att i samråd ha överenskommit därom, skyldiga till tredska, skall gärningsmännen för **gemensam tredska** dömas till fängelse i högst fyra år eller till disciplinstraff.

Om tredska eller gemensam tredska sker under krigstid, skall gärningsmannen för tredska dömas till fängelse i högst fyra år eller till disciplinstraff och för gemensam tredska till fängelse i högst sex år.

13 §

Tredska

En krigsman som vägrar åtlyda en befallning som i tjänsten givits krigsmannen av en förman eller av en krigsman i vaktjänst, jourtjänst eller ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som uppsåtligen underlåter att åtlyda befallningen eller dröjer härmed, skall för **tredska** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

14 §

Gemensam tredska

Om krigsmän, efter att i samråd ha överenskommit därom, *begår ett sådant brott som avses i 13 §*, skall *var och en* av gärningsmännen för **gemensam tredska** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

(utgår, se 19 §, 22 §)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Är under krigstid tredska eller gemensam tredska ägnad att medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet, skall gärningsmannen för **farlig tredska** dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

(utgår, se 19 §, 22 §)

9 §

Krigsman, som med våld eller hot om våld motsätter sig fullgörandet av befallning, givna av förman i tjänsten, eller som på nämnt sätt tvingar eller försöker tvinga förman att göra eller underlåta något eller som eljest brukar våld mot förman, då denne är i tjänstgöring eller med anledning av förmans tjänsteåtgärd, skall för **våldsamt motstånd mot förman** dömas till fängelse i högst fyra år eller till disciplinstraff.

11 §

Våldsamt motstånd mot förman

En krigsman som med våld eller hot om våld motsätter sig fullgörandet av en befallning vilken givits i tjänsten av en förman eller av en krigsman i vakttjänst, i jourtjänst eller i ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som på ovan nämnt sätt tvingar eller försöker tvinga förmannen eller denna krigsman att göra eller underlåta något, eller som annars brukar våld mot en ovan avsedd person som är i tjänstgöring eller med anledning av en tjänsteåtgärd som personen i fråga vidtar, skall för **våldsamt motstånd mot förman** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Gör krigsmän i samråd, på det sätt som nämnts i 1 mom. våldsamt motstånd mot förman, skall gärningsmännen för **gemensamt våldsamt motstånd mot förman** dömas till fängelse i högst fyra år.

(utgår, se 12 §)

Om ovan i denna paragraf avsett våldsamt motstånd sker under krigstid, skall gärningsmannen för våldsamt motstånd mot förman dömas till fängelse i högst sex år och för gemensamt våldsamt motstånd mot förman till fängelse i minst sex månader och högst sex år.

(utgår, se 19 §, 22 §)

Då brott som nämnts i 1, 2 eller 3 mom. riktar sig mot vaktpost, jourhavande eller krigsman i ordningspatrull- eller polisuppdrag, skall gärningsmannen dömas på det sätt som är stadgat i nämnda moment.

(utgår, se 11 §)

12 §

Grovt våldsamt motstånd mot förman

(ny)

Om vid våldsamt motstånd mot förman
1) används skjut- eller eggvapen eller något annat jämförbart livsfarligt hjälpmedel eller

Gällande lydelse

10 §
 Är under krigstid i 9 § avsett våldsamt motstånd ägnat att medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet, skall gärningsmannen för **färligt våldsamt motstånd mot förman** dömas till fängelse på viss tid, minst fyra år, eller på livstid.

11 §
 Om krigsman gör förman eller vaktpost, jourhavande eller krigsman i ordningspatrull- eller polisuppdrag hinder i tjänstgöringen, skall han, om för gärningen inte är stadgat strängare straff annorstädes, för **hindrande av förman** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

Påför disciplinär förman *uppsåtligen* oskyldig disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning, skall han för *bestraffning av oskyldig* dömas till fängelse i högst två år.

13 §
 Åsamkar förman genom *uppsåtligt* missbruk av sin befälsrätt underordnad sådana lidanden eller risker för hälsan som inte är nödvändiga med hänsyn till tjänstgöringen, eller behandlar han underordnad på ett förödmjukande sätt, skall han för *missbruk av förmansställning* dömas till fängelse i högst två år eller till disciplinstraff.

Förman som beordrar underordnad till arbete som inte hör till tjänstgöringen eller utbildningen skall, om det inte sker med den underordnades samtycke under hans fritid mot gängse ersättning, dömas till straff så som stadgats i 1 mom.

Föreslagen lydelse

2) brottet begås i samråd med en annan krigsman
 och det våldsamma motståndet mot förman även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för **grovt våldsamt motstånd mot förman** dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

(utgår, se 19 §, 22 §)

(utgår, se 13 §)

Förmansbrott

12 §

15 §

Missbruk av förmansställning

En förman som
 1) genom missbruk av sin befälsrätt åsamkar en underordnad sådana lidanden eller sådana risker för den underordnades hälsa som inte är nödvändiga med hänsyn till tjänstgöringen eller som behandlar en underordnad på ett förödmjukande sätt eller

2) i egenskap av disciplinär förman påför en person disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning *med vetskap om att personen i fråga är oskyldig*

skall för *missbruk av förmansställning* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

För missbruk av förmansställning skall också en förman dömas som beordrar en underordnad till arbete som inte hör till tjänstgöringen eller utbildningen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

14 §
Förman, som hos beväring eller annan krigsman vars direkta förman han är, antingen för sig själv eller för annan, upptar penninglån eller lånar annan egendom eller av honom mottar borgen eller därmed jämförbar förbindelse, skall för **olovligt upptagande av lån** dömas till disciplinstraff.

Tjänstgöringsbrott

15 §

Den som uppsåtligen bryter mot eller underlåter att fullgöra en skyldighet som hör till tjänstgöringen eller försummar att rätta sig efter reglementen eller andra föreskrifter som gäller tjänstgöring eller militär ordning skall, om för gärningen inte i 40 kap. 1—3 eller 5 § eller i detta kapitel stadgas särskilt straff, för *tjänstgöringsbrott* dömas till disciplinstraff eller fängelse i högst ett år.

(se 22 §)

(se 6 § 1 mom.)

16 §

Grovt missbruk av förmansställning

Om vid missbruk av förmansställning en underordnad åsamkas synnerligen kännbart lidande eller allvarliga risker för hälsan, och om missbruket av förmansställning även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för **grovt missbruk av förmansställning** dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

(utgår, se 1 §)

1 §

Tjänstgöringsbrott

En krigsman som bryter mot eller underlåter att fullgöra en skyldighet som hör till tjänstgöringen eller bryter mot eller underlåter att iaktta en genom reglemente eller på något annat sätt utfärdad bestämmelse som gäller tjänstgöring eller militär ordning skall, om straff för gärningen inte särskilt bestäms i 40 kap. 1—3 eller 5 § eller i detta kapitel, för *tjänstgöringsbrott* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

För *tjänstgöringsbrott* döms också en krigsman som

1) i ett tjänsteuppdrag är till den grad påverkad av alkohol eller annat rusmedel att tjänstgöringsförmågan är nedsatt, eller

2) för att skaffa sig befrielse eller permission från eller annan lättnad i tjänstgöringen tillfogar sig skada, skadar sin hälsa eller gör försök därtill eller som i denna avsikt lämnar osann uppgift eller på annat sätt förfar svikligt.

Gällande lydelse

Är tjänstgöringsbrottet ringa eller har brytandet mot eller underlåtelser att fullgöra tjänstgöringsskyldigheten eller bestämmelser i reglementen eller andra bestämmelser skett av *vårdslöshet* eller oaktsamhet, skall gärningsmannen för **tjänstgöringsförseelse** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

16 §

Har någon begått tjänstgöringsbrott i avsikt att bereda sig betydande nytta eller orsaka kännbar skada eller under fullgörande av synnerligen ansvarsfullt uppdrag och bör gärningen i ovan nämnda eller andra fall, med beaktande av de omständigheter i sin helhet som lett till eller framgår av brottet, anses grov, skall gärningsmannen för **grovt tjänstgöringsbrott** dömas till fängelse i högst fyra år.

17 §

Krigsman i vakt- eller jourtjänst, som olovligen överger sin post eller sitt jourtjänstuppdrag, eller krigsman som inte på utsatt tid infinner sig till nämnda uppdrag eller eljest *uppsåtligt* underlåter att iakttaga eller bryter mot bestämmelserna om vakt- och jourtjänstgöring, skall för **brott i vakt-tjänst** dömas till fängelse i högst två år eller till disciplinstraff.

Föreslagen lydelse

3 §

Lindrigt tjänstgöringsbrott

Om tjänstgöringsbrottet, *med hänsyn till tjänsteuppdragets art eller andra omständigheter, bedömt som en helhet* är ringa, skall gärningsmannen för **lindrigt tjänstgöringsbrott** dömas till disciplinstraff.

4 §

Tjänstgöringsbrott av oaktsamhet

Om ett tjänstgöringsbrott *som avses i 1 § 1 mom. har begåtts* av oaktsamhet, skall gärningsmannen för **tjänstgöringsbrott av oaktsamhet** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

2 §

Grovt tjänstgöringsbrott

Om vid tjänstgöringsbrott
 1) *eftersträvas avsevärd vinning,*
 2) *syftet är att åstadkomma avsevärd eller synnerligen kännbar skada eller*
 3) brottet har begåtts vid fullgörandet av ett synnerligen ansvarsfullt uppdrag och *tjänstgöringsbrottet även bedömt som en helhet är grovt,* skall gärningsmannen för **grovt tjänstgöringsbrott** dömas till fängelse i högst fyra år.

Vakttjänstbrott

5 §

Vakttjänstbrott

En krigsman i vakt- eller jourtjänst, som olovligen överger sin post eller sitt jourtjänstuppdrag, eller en krigsman som inte på utsatt tid infinner sig till nämnda uppdrag eller som annars underlåter att iaktta eller bryter mot bestämmelserna om vakt- och jourtjänstgöring, skall för **vakttjänstbrott** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Lindrigt vaktjänstbrott

Bör brott i vaktjänst, med beaktande av vakt- eller jourtjänstuppdragets art eller övriga omständigheter, anses ringa eller har i 1 mom. avsett brott begåtts av *vårdslöshet eller oaktsamhet*, skall gärningsmannen för **förseelse i vaktjänst** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

Om vaktjänstbrottet, med hänsyn till vakt- eller jourtjänstuppdragets art eller övriga omständigheter, *bedömt som en helhet är ringa*, skall gärningsmannen för **lindrigt vaktjänstbrott** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

8 §

Vaktjänstbrott av oaktsamhet

Om vaktjänstbrottet har begåtts av oaktsamhet, skall gärningsmannen för **vaktjänstbrott av oaktsamhet** dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

Om brott i vaktjänst begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst fyra år.

(utgår, se 19 §, 21 §)

6 §

Grovt vaktjänstbrott

(ny)

*Om vid vaktjänstbrottet orsakas avsevärd eller synnerligen kännbar skada eller risk för sådan skada och om vaktjänstbrottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för **grovt vaktjänstbrott** dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.*

18 §

*Om någon under krigstid olovligt överger post eller jourtjänstuppdrag eller underlåter att infinna sig på post eller till uppdrag och detta är ägnat att äventyra särskilt viktigt objekt eller medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet, skall gärningsmannen för **farligt brott i vaktjänst** dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.*

(utgår, se 19 §, 22 §)

19 §

Krigsman som uppsåtligen äventyrar stridshandling, eller som underlåter att full-

Brott under krigstid

20 §

Brott mot stridsskyldighet

En krigsman som genom att
1) bryta mot en särskild skyldighet som

Gällande lydelse

göra eller bryter mot särskild skyldighet som ankommer på honom i samband med stridshandlingen och härigenom äventyrar denna skall, om för gärningen ej är stadgat strängare straff annorstädes, för *brott mot stridsskyldighet* dömas till fängelse i högst fyra år.

(se 6 § 2 mom.)

20 §

Är brott mot stridsskyldighet ägnat att medföra särskild fara för truppen eller dess verksamhet, skall gärningsmannen för *farligt brott mot stridsskyldighet* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

Krigsman som under krigstid löpt över till fienden eller som utan tvingande skäl ger sig åt fienden skall, om han inte samtidigt gör sig skyldig till grovt landsförräderi eller försök därtill, för *överböjning* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök till brott som nämns i 2 mom. är straffbart.

Stämpling i syfte att begå farligt militärt brott

21 §

Kommer flera krigsmän sinsemellan överens om att begå i 5, 8, 10, 18 eller 20 § i detta kapitel avsett farligt militärt brott, skall gärningsmännen för *stämpling i syfte att begå farligt militärt brott* dömas, initiativtagaren och ledaren till fängelse i högst fyra år, samt annan delaktig till fängelse i högst ett år eller till disciplinstraff.

Föreslagen lydelse

ankommer på honom eller henne vid en stridshandling,

2) underlåta att fullgöra en sådan skyldighet eller

3) på något annat härmed jämförbart sätt äventyrar stridshandlingen skall, om inte någon annanstans bestäms strängare straff för gärningen, för *brott mot stridsskyldighet* dömas till fängelse i högst fyra år.

För brott mot stridsskyldighet döms också en krigsman som under krigstid, i avsikt att undgå tjänstgöring eller undvika deltagande i en särskild stridshandling, begår ett brott som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten.

(utgår, se 22 §)

21 §

Överböjning

En krigsman som under krigstid har löpt över till fienden eller som utan tvingande skäl ger sig åt fienden skall, om inte krigsmannen samtidigt gör sig skyldig till grovt landsförräderi eller försök därtill, för *överböjning* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

23 §

Stämpling i syfte att begå farligt militärt brott

Om krigsmän sinsemellan kommer överens om att begå ett sådant farligt militärt brott som avses i 22 §, skall var och en av gärningsmännen för *stämpling i syfte att begå farligt militärt brott* dömas, initiativtagaren och ledaren till fängelse i högst fyra år samt annan delaktig till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Ordningsbrott

22 §

Är krigsman i tjänsteuppdrag till den grad påverkad av alkohol eller annat rusmedel att hans tjänstgöringsförmåga är nedsatt, skall han för *onykterhet i tjänsten* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

(utgår, se 1 § 2 mom. 1 punkt)

23 §

Om krigsman annorledes än i 22 § nämnt fall inom kasern- eller annat område i försvarsmaktens bruk, på offentlig plats eller vid offentlig tillställning uppträder uppenbart berusad eller om han under nämnda förhållanden eller i tjänsteuppdrag genom att föra oljud eller genom sitt uppträdande i övrigt orsakar störning eller väcker förargelse, skall han för *olämpligt uppträdande av krigsman* dömas till disciplinstraff.

24 §

Då krigsmän i samråd stör allmän ordning eller säkerhet, skall gärningsmännen, om för gärningen inte är stadgat strängare straff anordnades, för *disciplinlöshet* dömas till fängelse i högst ett år.

(utgår, se 1 §)

25 §

Avlägsnar sig den som avtjänar arreststraff olovligen från arresten eller bryter han mot därtill ansluten utgångsbegränsning eller bryter den som påförts utgångsförbud mot förbudet, skall han, om för gärningen inte är stadgat strängare straff anordnades, för *verkställighetsförseelse* dömas till disciplinstraff.

(utgår, se 1 §, 9 §)

26 §

Om krigsman utan förmans tillstånd deltar i offentlig tillställning eller annan sammankomst, anordnad av parti eller av förening som bedriver eller understöder partipolitisk verksamhet, genom att hålla inledningsanföranden eller föredrag eller genom att fram-

Övriga brott

17 §

Olämpligt uppträdande av krigsman

En krigsman som, när han eller hon inte är i tjänsteuppdrag, inom ett kasern- eller annat område i försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets bruk, på offentlig plats eller vid en offentlig tillställning uppträder uppenbart berusad eller genom att föra oljud eller genom sitt uppträdande i övrigt orsakar störning eller väcker förargelse, skall för *olämpligt uppträdande av krigsman* dömas till disciplinstraff.

(utgår, se 1 §)

18 §

Olovlig politisk verksamhet

Om en krigsman som avses i 26 § 1 mom. 1 eller 3 punkten eller en person som tjänstgör i en militär uppgift inom gränsbevakningsväsendet ansluter sig till ett parti eller en förening som bedriver eller klart understöder partipolitisk verksamhet eller under-

Gällande lydelse

föra åsikter i partipolitiska angelägenheter, skall han för olovlig politisk verksamhet dömas till disciplinstraff.

Om krigsman, som inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet tjänstgör på annat sätt än som värnpliktig, hör till parti eller i 1 mom. avsedd förening, skall han dömas till straff så som är stadgat i nämnda moment.

Stadganden om krigsfångar

27 §

Krigsfånge lyder under stadgandena om krigsman i detta kapitel, med beaktande av vad som stadgas i 28 och 29 §§ samt vad som är bestämt i internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

28 §

Krigsfånge som flyr eller försöker fly skall för *rymning ur krigsfångenskap* dömas till disciplinstraff.

Krigsfånge som främjar annan krigsfånges rymning skall för *främjande av krigsfånges rymning* dömas till disciplinstraff.

Krigsfånge som lyckats fly till sina egna trupper eller till neutralt land, men som på nytt tages till fånga får inte herefter dömas till straff för sådant i denna paragraf avsett brott som han begått tidigare.

29 §

(se 3 § 1 mom.)

(se 3 § 2 mom.)

Föreslagen lydelse

låter att uttråda ur ett parti eller en sådan förening som avses ovan skall han eller hon för olovlig politisk verksamhet dömas till disciplinstraff.

Brott under krigstid

24 §

Rymning ur krigsfångenskap

En krigsfånge som flyr eller försöker fly skall för *rymning ur krigsfångenskap* dömas till disciplinstraff.

25 §

Främjande av krigsfånges rymning

En krigsfånge som främjar en annan krigsfånges rymning skall för *främjande av krigsfånges rymning* dömas till disciplinstraff.

28 §

Tillämpningsbegränsningar

De personer som avses i 26 och 27 § omfattas, på det sätt som närmare bestäms genom förordning, av de militära straffbestämmelserna under den tid tjänstgöringen eller ett förhållande som avses i dessa bestämmelser varar.

När det med hänsyn till den tjänstställning som en person som omfattas av detta kapitel har eller arten av *hans eller hennes* uppgifter anses ändamålsenligt kan det genom förordning bestämmas att de militära

Gällande lydelse

För brott, som krigsfånge under flykt eller flyktt försök gjort sig skyldig till enbart i syfte att underlätta sin flykt och som inte innefattar våld mot person, skall han dömas endast till disciplinstraff.

Föreslagen lydelse

straffbestämmelserna eller en i förordning angiven del av dem inte skall tillämpas på honom *eller henne*.

En krigsfånge omfattas av bestämmelserna om *krigsmän* i detta kapitel, med beaktande av vad som bestäms i 24 och 25 § samt i internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

En krigsfånge som har lyckats fly till sina egna trupper eller till ett neutralt land, men som på nytt tas till fånga får inte här efter dömas till straff för ett sådant i 24 § avsett brott som han *eller hon* har begått tidigare.

För ett brott, som en krigsfånge under flykt eller flyktt försök har gjort sig skyldig till enbart i syfte att underlätta sin flykt och som inte innefattar våld mot person, skall han *eller hon* dömas endast till disciplinstraff.

—————
Denna lag träder i kraft den .
—————

2.

Lag**om ändring av 2 § militära rättegångslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 2 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Under krigstid handläggs såsom militärt rättegångsärende dessutom åtal för gärning som avses i 1 och 2 mom. mot person som nämns i 45 kap. 2 § strafflagen, om gärningen riktat sig mot annan under de militära straffstadgandena lydande person, mot försvarsmakten eller mot en i nämnda paragraf avsedd inrättning.

Under krigstid handläggs såsom militärt rättegångsärende dessutom åtal för en gärning som avses i 1 och 2 mom. mot en person som nämns i 45 kap. 27 § 2 eller 3 mom. strafflagen, om gärningen riktat sig mot en annan person som lyder under de militära straffbestämmelserna, mot försvarsmakten eller mot en inrättning som avses i de nämnda momenten.

Denna lag träder i kraft den .

3.

Lag**om ändring av 50 a § värnpliktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen av den 15 september 1950 (452/1950) 50 a §, sådan den lyder i lag 1169/1988, som följer:

Gällande lydelse

50 a §

En värnpliktig skall beviljas tillstånd att sköta politiska förtroendeuppdrag och att delta i en offentlig tillställning eller i någon annan sammankomst, som anordnas av ett parti eller av en förening som bedriver eller understöder partipolitisk verksamhet, genom att hålla inledningsanföranden eller föredrag eller genom att framföra åsikter i partipolitiska angelägenheter, om han kan sköta uppdragen och delta i sammankomsten under sin fritid och utan att detta hindrar honom att fullgöra sina tjänstgöringsåligganden. I andra fall kan tillstånd beviljas, om det finns särskilda skäl.

En värnpliktig i beväringstjänst skall under de förutsättningar om vilka stadgas i 1 mom. även beviljas tillstånd att delta i verksamhet för utvecklande av tjänstgöringsförhållandena.

Föreslagen lydelse

50 a §

En värnpliktig i beväringstjänst skall beviljas tillstånd att delta i verksamhet för utvecklande av tjänstgöringsförhållandena, om den värnpliktige kan delta i verksamheten under sin fritid och utan att detta hindrar fullgörandet av tjänstgöringsåliggandena. I andra fall kan tillstånd beviljas av särskilda skäl.

Denna lag träder i kraft den _____ .

